

A 1668/medborgar

Tekijät:
Keskiryhmä

Käsittelijä:
Kansalais- ja kuluttajavalio-
kunta

Dnro 15-00236-1

Jäsenehdotus pohjoismaisesta kansalaisuudesta

Pohjoismaiden neuvosto oli ensimmäinen vapaan liikkuvuuden myöntämisessä kansalaisilleen, joiden ei sen jälkeen ole tarvinnut näyttää passia toisen Pohjoismaan rajalla. Nykyään maiden välillä on kuitenkin vielä monia rajaesteitä, jotka estävät pohjoismaalaisten vapaan asumisen, työskentelyn ja opiskelun toisessa Pohjoismaassa. Yhteispohjoismaiset markkinat edellyttävät, että myös arjen rajaesteet poistetaan. Se edistää työllistymistä ja koulutusmahdollisuuksia Pohjolassa.

Esimerkkejä on paljon: Norjassa työskennelleet tanskalaiset, jotka perustivat perheen Norjassa, eivät voi välittömästi ilmoittaa lapsiaan tanskalaiseen peruskouluun, koska lapsilla ei ole tanskalaista henkilötunnusta. Ruotsalainen opiskelija, joka on asunut Tanskassa useita vuosia ja jonka isä ja avopuoliso ovat tanskalaisia, joutuu tekemään vapaa-ajallaan töitä saadakseen tanskalaista opintotukea. Suomalainen, joka asuu Ruotsissa ei saa äänestää Ruotsin parlamentti- ja europarlamenttivaaleissa, koska siihen vaaditaan Ruotsin kansalaisuus.

Rajaesteneuvosto on työskennellyt näiden haasteiden parissa yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa, mutta ne pystyvät vain paikkaamaan järjestelmää, joka ei vastaa sitä tasoa, jota pohjoismaalaiset tänä päivänä odottavat ja jonka he ansaitsevat. Nyt voi olla sekä Tanskan että Islannin kansalainen, koska Ruotsi, Suomi, Islanti ja Tanska sallivat kaksoiskansalaisuuden – Norja puolestaan ei salli sitä. Yhtenäisen Pohjolan kannalta tilanne ei ole ihanteellinen.

Tilannetta vaikeuttaa lisäksi se, että kolme viidestä Pohjoismaasta ovat osa EU:ta ja muilla on ETA:n kautta taloudellista yhteistyötä. Näin ollen kaikkia sitoo sopimuksellinen perusta, jossa sanotaan, ettei esimerkiksi Norjassa saa kohdella eriarvoisesti ruotsalaista ja italialaista. Tämä on mahdollinen ristiriita pohjoismaista sosiaaliturvasopimusta ajatellen, jossa Pohjoismaiden kansalaisille turvataan mahdollisuus asettua asumaan minne tahansa Pohjolassa, myös silloin, kun he jäävät työttömiksi ja vastaanottavat sosiaalitukea. Tanska on esimerkiksi useita kertoja karkottanut pohjoismaalaisia peläten syytöstä Pohjoismaiden kansalaisten positiivises-

ta erityiskohtelusta, jolloin se rikkoisi EU:n sopimusperiaatetta syrjimättömyydestä.

Meidän on kuitenkin voitava tehdä ero pohjoismaalaisten ja eurooppalaisten välillä juridisesti antamalla Pohjoismaiden kansalaisille positiivista erityiskohtelua. Muuten pohjoismainen yhteistyö on vaarassa menettää merkityksensä.

Meidän on todettava, että Pohjoismaiden nykyiset kansalaisuussäännöt eivät tue ajatusta pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Pohjoismaisen yhteistyön on aika siirtyä paperittomasta ja sekavasta rakkaussuhteesta viralliseen avioliittoon, josta on hyötyä Pohjoismaiden kansalaisille. Kaikkia Pohjoismaiden kansalaisia on kohdeltava yhdenmukaisesti siinä Pohjoismaassa, johon he asettuvat. Heillä tulee olla samat oikeudet ja velvollisuudet missä maassa asuvatkaan.

Pohjoismainen kansalaisuus tukisi pohjoismaisen yhteistyön ydintä, nimitäin kansalaisyhteiskunnan palavaa innostusta ja syvällistä toivetta siitä, että kehittäisimme yhteiskuntiamme yhdessä. Pohjoismainen kansalaisuus poistaisi tehokkaasti suuren joukon maiden välillä olevia rajaesteitä ja loisi siten entistä paremmat edellytykset Pohjoismaille osaamisen, tuotteiden, työvoiman ja henkilöiden yhteisinä markkinoina suurempien eurooppalaisten puitteiden sisällä.

Pohjoismaisen kansalaisuuden ei tule korvata oman maan kansallisuutta, vaan täydentää sitä. Se ratkaisisi ristiriidan EU:n syrjimättömyysperiaatteen kanssa, koska on pidettävä kiinni siitä, että pohjoismainen yhteistyö ja integraatio on eurooppalaista syvällisempää ja niin sen kuuluukin olla, koska pohjoismaalaiset ovat veljiä ja siskoja eivätkä vain kaukaisia sukulaisia.

Keskiryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ehdotus pohjoismaisesta kansalaisuudesta otetaan yhteispohjoismaiselle asialistalle ajatuksena konkreettisen ehdotuksen laatiminen pohjoismaisen kansalaisuuden käyttöönottamisesta, joka poistaa pohjoismaalaisten kohtaamat esteet ja antaa mahdollisuuden osallistua yhdenvertaisesti muiden kansalaisten kanssa siinä Pohjoismaassa, jossa asuu. Kansalaisuus täydentää oman maan kansalaisuutta ja sen kanssa samanaikaisesti otetaan käyttöön yhteispohjoismainen henkilötunnusjärjestelmä.

Helsingissä 8. lokakuuta 2015

Anders Eriksson (ÅF)

Katri Kulmuni (kesk.)

Carl Haglund (sv)

Marcus Knuth (V)

Jan Lindholm (MP)

Robert Marshall (Björt framtid)

Johanna Karimäki (vihr.)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1668/medborgar

Tekijät:

Keskiryhmä

Käsittelijä:

Kansalais- ja kuluttajavalio-
kunta

Dnro 15-00236-1